НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут архітектури, будівництва та землеустрою
Кафедра автомобільних доріг, геодезії та землеустрою

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____Богдан КОРОБКО
«__» _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки — Доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми — «Технології захисту навколишнього середовища»
(назва освітньої програми)

Спеціальності — 183«Технології захисту навколишнього середовища»
(код і назва спеціальності)

Полтава
2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і практика просторового планування територій» для здобувачів вищої освіти спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» третього рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми доктора філософії 183 «Технології захисту навколишнього середовища» 2024 р.

Розробники: Шарий Г.І. зав. кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою, д.е.н.; Литвиненко Т.П., професор кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою, к.т.н.

Погоджено:

Гарант освітньої програми 183 «Технології захисту навколишнього середовища»
_____ _____ (Віола ВАМБОЛЬ)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою
Протокол від «19» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою

«19» серпня 2025 року _____ (Григорій ШАРИЙ)

Схвалено навчально-методичною комісією
Навчально-наукового інституту архітектури, будівництва та землеустрою

Протокол від « » серпня 2025 року №

Голова навчально-методичної комісії ННІ АБ та З_____ (Володимир КИРИЧЕНКО)

«29» серпня 2025 року

© Шарий Г.І., 2025 рік
© Литвиненко Т.П., 2025 рік
© Національний університет
імені Юрія Кондратюка, 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="3">Найменування показників</td><td rowspan="3">Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Форма здобуття освіти</td></tr>
<tr><td>денна</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3
Загальна кількість годин – 90</td><td>Галузь знань
18 Виробництво та технології</td><td>Вибіркова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Модулів – 1
Змістових модулів – 2</td><td rowspan="6">Спеціальність
183«Технології захисту навколишнього середовища»</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>4</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Індивідуальне завдання-не передбачено</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>18</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>12</td></tr>
<tr><td>Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60</td></tr>
<tr><td>Індивідуальна робота</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>диференційований залік</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми здобуття освіти – 30/60

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія і практика просторового планування територій» є набуття теоретичних знань та практичних навичок в питаннях просторового розвитку України та територіальних громад, використання нормативно-правової бази, документації з просторового планування для забезпечення сталого розвитку територіальної громади з додержанням принципу збалансованості державних, громадських та приватних інтересів та з урахуванням концепції інтегрованого розвитку їх території, зокрема захисту навколишнього середовища, покращення рівня життя їх мешканців, ефективного управління територіальним потенціалом, забезпечуючи формування як загальних, так і фахових компетентностей ОП «Технології захисту навколишнього середовища»: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері технологій захисту навколишнього середовища, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності; розробляти проєкти та управляти ними; розв'язувати комплексні проблеми у сфері технологій захисту навколишнього середовища на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері технологій захисту навколишнього середовища та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів; ідентифікувати загрози екологічній безпеці на державному, регіональному і локальному рівнях, оцінювати екологічні ризики антропогенної діяльності та впроваджувати інноваційні технології і заходи з мінімізації негативного впливу господарської діяльності на довкілля.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика просторового планування територій» **є** дисципліни, що формують основу підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

За результатами вивчення дисципліни здобувач повинен: мати передові концептуальні та методологічні знання з технологій захисту навколишнього середовища і управління екологічною безпекою на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та здійснення інновацій; застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи; розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні інженерні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми захисту довкілля з врахуванням екологічних, економічних та правових аспектів; планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження із захисту навколишнього середовища та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; визначати загрози екологічній безпеці на державному, регіональному і локальному рівнях; оцінювати екологічні ризики антропогенної діяльності та впроваджувати інноваційні технології і заходи з мінімізації негативного впливу господарської діяльності на довкілля.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	ЄКТС значення	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	**A**	**Відмінно**	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	**Високий**, що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	**B**	**Добре**	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	**Достатній**, що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	**C**	**Добре**	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	**Достатній**, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.

64 - 73	**D**	**Задовільно**	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	**Середній**, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	**E**	**Достатньо**	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	**Середній,** що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	**FX**	**Незадовільно** з можливістю повторного складання екзамену/ диф.заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	**Низький**, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	**F**	**Незадовільно** з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	**Незадовільний**, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

поточний контроль

усне опитування
виконання практичних завдань
тестування

модульний контроль

тестування

підсумковий контроль

диференційований залік

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ

Тема 1. Загальні засади стратегічного планування розвитку територій в Україні

Стратегічні завдання розвитку території України. Національна система планування розвитку територій. Генеральна схема планування території України. Концепція регіонального розвитку. Принципи стратегічного планування сталого територіального розвитку. Етапи стратегічного планування сталого територіального розвитку. Національний, регіональний та місцевий рівні просторового планування.

Тема 2. Особливості планування просторового розвитку територій в закордонних країнах. Історія, сучасний стан та перспективи розвитку.

Узгодженість із національними та загальноєвропейськими стратегічними документами. Поліцентризм і метрополізація – системні цілі просторового розвитку ЄС. Європейські підходи до управління розвитком регіону.

Тема 3. Законодавча та нормативно-правова база просторового планування в Україні.

Комплексна система правових норм і регуляторних документів, що забезпечують організацію та управління територіями на всіх рівнях — від національного до місцевого. Державне регулювання у сфері містобудування

Практичне заняття № 1.

Тема 4. Соціально-економічні передумови містобудівного розвитку в Україні

Основні проблеми та передумови розвитку міст в Україні. Сучасний стан розвитку міст України та завдання його вдосконалення. Територіальний розвиток міст та їх основні планувальні форми.

Практичне заняття № 2.

Змістовий модуль 2. ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Тема 5. Територіальний аспект формування ТГ та їх просторовий розвиток.

Аналіз процесу децентралізації влади та добровільного створення з сіл, селищ та міст об’єднаних територіальних громад з метою забезпечення раціонального використання земельних ресурсів та управління ними. Проблеми в управлінні земельними ресурсами на території ТГ.

Практичне заняття № 3.

Тема 6. Сучасні тенденції, рекомендації та вдосконалення в просторовому плануванні розвитку територіальних громад

Інтегрований підхід до планування. Громадська участь та прозорість процесів. Діджиталізація процесів планування. Розвиток інфраструктури та транспортної доступності. Екологічна стійкість і захист природних ресурсів. Адаптивність та гнучкість планування. Підвищення якості урбаністичного дизайну. Вплив планування на сталий розвиток населених пунктів. Врахування екологічного чинника під час планування розвитку населеного пункту

Практичне заняття № 4.

Тема 7. Роль і значення просторового планування в успішному функціонуванні та розвитку територіальних громад

Комплексні плани, стратегії та проєкти просторового розвитку території громади. Комплексний план просторового розвитку території громади – як одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та документація із землеустрою. Цілісний (комплексний) просторовий розвиток населених пунктів як єдиної системи розселення і території за їх межами. Вишукувальна, містобудівна та землевпорядна частини Комплексного плану.

Тема 8. Дослідження та оцінка стану територіальної громади як основа планування її розвитку

Застосування геоінформаційних технологій (ГІС). Розроблення містобудівної документції в цифровій формі як набору профільних геопросторових даних. Атрибутивний (непросторовий) аналіз. Просторовий аналіз. Стратегічні цілі аналізу даних за допомогою ГІС. Приклад здійснення обох видів ГІС-аналізу при розробленні комплексного плану.

Практичне заняття № 5.

Тема 9.. Стратегічна екологічна оцінка території громади

Значення екологічних оцінок для громади. Законодавче підґрунтя для реалізації процедури СЕО в Україні. Визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та заява про СЕО. Підготовка Звіту про СЕО. Схема ГІС-аналізу для визначення характеристик стану довкілля на територіях, які ймовірно зазнають впливу. Вплив планувальних рішень, які можуть бути суттєвими для навколишнього середовища.

Практичне заняття № 6.

8. Структура навчальної дисципліни

для денної форми здобуття освіти

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи просторового планування територій						
Тема 1. Загальні засади стратегічного планування розвитку територій в Україні	9	2				7
Тема 2. Особливості планування просторового розвитку територій в закордонних країнах. Історія, сучасний стан та перспективи розвитку.	9	2				7
Тема 3. Законодавча та нормативно-правова	10	2	2			6

база просторового планування в Україні.						
Тема 4. Соціально-економічні передумови містобудівного розвитку в Україні	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 1	38	8	4			26
Змістовий модуль 2. Просторове планування розвитку території територіальних громад						
Тема 5. Територіальний аспект формування ТГ та їх просторовий розвиток	10	2	2			6
Тема 6. Сучасні тенденції, рекомендації та вдосконалення в просторовому плануванні розвитку територіальних громад	10	2	2			6
Тема 7. Роль і значення просторового планування в успішному функціонуванні та розвитку територіальних громад	10	2				8
Тема 8. Дослідження та оцінка стану територіальної громади як основа планування її розвитку	10	2	2			6
Тема 9. Стратегічна екологічна оцінка території громади	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 2	52	10	8			34
Усього годин	90	18	12			60

9. Перелік питань для семінарських занять

Тема заняття та перелік питань	**Кількість годин**
	для денної форми
Семінарські заняття не передбачені	

10. Перелік питань для спрактичних занять

Тема заняття та перелік питань	**Кількість годин**
	для денної форми
Практичне заняття 1. **Функціональне зонування території** 1. Категорії земель 2. Цільове призначення земель та вид використання 3. Функціональне зонування територій та вимоги до них	2
Практичне заняття 2**. Вплив ресурсних обмежень на умови розвитку населених пунктів**. 1. Ресурсозберігальні містобудівні заходи 2 Генеральний план населеного пункту 3. Роль генерального плану в управлінні розвитком міст	2
Практичне заняття 3. **Вихідні дані для розроблення комплексного плану та джерела вихідної інформації для його розроблення**. 1. Відомості про об’єкти Державного земельного кадастру; об’єкти нерухомого майна (крім земельних ділянок); речові права на нерухоме	2

майно (включаючи земельні ділянки); обмеження у використанні земель; об'єкти лісового фонду; території та об'єкти природно-заповідного фонду та інші території екомережі; об'єкти Смарагдової мережі; об'єкти водного фонду та водно-болотні угіддя; мінерально-сировинні ресурси; об'єкти всесвітньої спадщини, їх території та буферні зони; пам'ятки культурної спадщини, у тому числі археологічні, їх території та зони охорони; межі та правові режими використання історичних ареалів населених місць; історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території та їх зони охорони; охоронювані археологічні території, музеї; населення; об'єкти виробничого комплексу; об'єкти виробничого і невиробничого комплексу об'єкти інженерної інфраструктури. 2. Джерела вихідної інформації для розроблення комплексного плану	
Практичне заняття 4. **Проектні рішення комплексного плану** 1. Віднесення земель до відповідних категорій. Межі та правові режими всіх режимоутворюючих об'єктів та обмежень у використанні земель. 2. Параметри територіального розвитку населених пунктів.	2
Практичне заняття 5. **Санація забудованих земель як інструмент сталого розвитку сільських населених пунктів** 1. Основні поняття та сутність санації забудованих земель 2. Процедура санації забудованих земель у розвинених країнах 3. Переваги санації забудованих земель.	2
Практичне 6. **Вплив планування на сталий розвиток населених пунктів** 1. Вплив планування на сталий розвиток населених пунктів 2. Врахування екологічного чинника під час планування розвитку населеного пункту 3. Урахування економічних і соціальних прав громадян під час проведення планування територій населених пунктів	2
Усього	**12**

11. Перелік питань для лабораторних занять

Тема заняття та перелік питань	**Кількість годин**
	для денної форми
Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувача є: робота бібліотечними фондами і каталогами, нормативною та навчальною літературою, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки, самостійно вирішувати конкретні задачі з просторового планування території.

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних занять. При вивченні дисципліни «Просторовий розвиток територій» вона забезпечується системою інформаційних і навчально-методичних засобів: підручники, навчальні посібники, довідкова, монографічна і періодична література, будівельні норми (ДБН), стандарти (ДСТУ), тощо, наведені у розділах 17, 18, 19.

Види самостійної роботи здобувача вищої освіти:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками

літератури, рекомендованими в робочій програмі навчальної дисципліни;

- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями

Питання
для самостійного вивчення здобувачами

№ п/п	Перелік питань	Кількість годин для денної форми
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи просторового планування територій		
Тема 1. Загальні засади стратегічного планування розвитку територій в Україні		
1	Основні принципи сталого територіального розвитку	2
2	Концепції просторового планування регіонів: сталого розвитку територій, "міст-садів", компактних міст, поліцентричного розвитку території, функціонального зонування, інфраструктурного розвитку, адаптивного просторового планування	2
3	Стратегія розвитку територіальної громади.	3
Тема 2. Особливості планування просторового розвитку територій в закордонних країнах. Історія, сучасний стан та перспективи розвитку.		
4	Історія еволюції просторового планування розвитку територій	4
5	Засади Ольборзької Хартії міст Європи	3
Тема 3. Законодавча та нормативно-правова база просторового планування в Україні.		
6	Основні засади Законів України "Про регулювання містобудівної діяльності" та "Про планування і забудову територій"	3
7	Основні міжнародні нормативно-правові документи, які використовуються в Україні для просторового планування	3
Тема 4. Соціально-економічні передумови містобудівного розвитку в Україні		
8	Соціально-економічна база розвитку населених пунктів	2
9	Основні вимоги до сельбищної зони	2
10	Основні вимоги до виробничої зони	2
Змістовий модуль 2. Просторове планування розвитку території територіальних громад		
Тема 5. Територіальний аспект формування ТГ та їх просторовий розвиток		
11	Просторовий розвиток спроможних територіальних гро-мад (СТГ).	3
12	Види кадастрів	3
Тема 6. Сучасні тенденції, рекомендації та вдосконалення в просторовому плануванні розвитку територіальних громад		
13	Зміна цільового призначення земельної ділянки	3
14	Встановлення (зміна) меж населеного пункту	3
Тема 7. Роль і значення просторового планування в успішному функціонуванні та розвитку територіальних громад		
15	Розроблення та затвердження Комплексного плану з метою забезпечення сталого розвитку територіальної громади з додержанням принципу збалансованості державних, громадських та приватних інтересів та з урахуванням концепції інтегрованого розвитку території територіальної	3

	громади.	
16	Межі та правові режими використання історичних ареалів населених місць, внесених до Списку історичних населених місць України.	3
17	Території для заповідання, заліснення, ренатуралізації та відновлення торфовищ, водно-болотних, лучних, степових та інших цінних природних екосистем.	2
Тема 8. Дослідження та оцінка стану територіальної громади як основа планування її розвитку		
18	Програмне забезпечення та інструментарій оцінки територій.	3
19	Основні поняття інвентаризації земель.	3
Тема 9. Стратегічна екологічна оцінка території громади		
20	Завдання та основні позиції стратегічної екологічної оцінки території громади (СЕО)	3
21	Типові індикатори розвитку території.	3
22	Підготовка до підсумкового диференційованого заліку	2
	Разом	**60**

13. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Теорія і практика просторового планування територій» не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання (презентації) використовуються під час лекцій, практичних занять, індивідуальних та групових консультацій.

Під час проведення лекцій та практичних занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

Навчальна дисципліна передбачає використання сучасних інструментів, обладнання та програмного забезпечення для засвоєння теорії та практичних навичок. Це включає комп'ютерну техніку (персональні комп'ютери, ноутбуки), професійні програмні комплекси (Digitals, AutoCAD Civil 3D, Topocad).

Застосовуються методи навчання, які дозволяють формувати soft skills та зміщують фокус із пасивного запам'ятування на активну діяльність, взаємодію та рефлексію*:*

-кейс-метод (Case Study): аналіз реальних ситуацій розвиває критичне мислення, вміння приймати рішення та вирішувати конфлікти;

-брейнстормінг (Мозковий штурм): активізує креативність та вміння генерувати ідеї, працюючи у групі;

-дебати та дискусії : розвивають навички аргументації, публічних виступів та активного слухання.

-зворотній зв'язок (Feedback): конструктивна оцінка, яка допомагає розуміти свої сильні сторони та зони для розвитку.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань здобувачів в під час практичних занять, оцінювання виконання здобувачами самостійної роботи, проведення і перевірки практичних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі здобувачами під час

консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань здобувачів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння здобувачем певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу здобувачів.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Схема нарахування балів* для денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни ««Теорія і практика просторового планування територій»» за видами робіт

Види робіт/контролю	***Перелік тем***								
	Змістовий модуль 1				**Змістовий модуль 2**				
	Тема 1	*Тема 2*	*Тема 3*	*Тема 4*	*Тема 5*	*Тема 6*	*Тема 7*	*Тема 8*	*Тема 9*
	Практичне заняття								
			1	***2***	***3***	***4***		***5***	***6***
Опитування	2	2	2		2	2	2		
Тестування	2			2					2
Виконання практичних завдань			2	2	2	2		2	2
Виконання завдань самостійної роботи	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Модульний контроль				2					2
Всього за темами	**8**	**6**	**8**	**10**	**8**	**8**	**6**	**6**	**10**
Диференційований залік	***30***								
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	***100***								

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт.

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали для денної форми здобуття освіти	**Критерії оцінювання**
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Здобувач вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
2	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
1	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів *(0,1×20=2);*
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
4	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
2	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, містить помилки та неточності, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання модульного контролю у формі тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (0,1×20=2);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання диференційованого заліку у формі тестування

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (1×30=30), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	**A** – відмінно	**5** – відмінно
82 – 89	**B** – дуже добре	**4** – добре
74 – 81	**C** – добре	
64 – 73	**D** – задовільно	**3** – задовільно
60 – 63	**E** – достатньо	
35 – 59	**FX** – незадовільно з можливістю повторного складання	**2 –** незадовільно
0 – 34	**F** – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

при підсумковому контролі у вигляді заліку до 70 балів здобувач може отримати впродовж семестру, решта 30 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином:

- робота на практичних, заняттях (усні відповіді, виконання практичних завдань, , а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять 70 балів.

Присутність на лекціях і практичних, не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів. При тривалій відсутності здобувача на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Т.П. Литвиненко, Мультимедійний курс лекцій з дисципліни «Теорія і практика просторового планування територій» для здобувачів вищої освіти спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» третього рівня вищої освіти. Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025 р. – 83 с.

18. Рекомендована література

Базова

2. Просторове планування розвитку територіальних громад: конспект лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2024. 83 с.
3. Лабінська Г. Просторове планування в Україні. Навчально-методичний посібник. Львів, 2024. – 52 с.
4. Lytvynenko, T., Pavlenko, T., Kliepko, A., & Savchenko, V. (2025). Formation of an agro-ecological network in territories adjacent to borders with unfriendly countries. Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування, (72), 163–177. https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.68.163-177 (Категорія Б)
5. Apatenko T., Bezlyubchenko O., Lytvynenko T., Lvovska T. Features of Public Spaces Development in the Context of Shopping Complexes Formation // Lecture Notes in Civil Engineering, 2020, 73, 3-11 Scopus https://doi.org/10.1007/978-3-030-42939-3_1
6. Шарий Г.І., Одарюк Т.С., Гасенко Л.В. Історія розвитку землеустрою та земельного кадастру в Україні. – Полтава, Астрая, 2024.312 с.
7. Hasenko L.V., Lytvynenko T.P., Hasenko A.V., Dariienko V.V., Skrynnik I.O. Territorial aspect of forming united territorial communities // IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, Volume 708, Reliability and Durability of Railway Transport Engineering Structures and Buildings. Kharkiv, Ukraine Scopus https://doi.org/10.1088/1757-899X/708/1/012010
8. Павленко, Т., Литвиненко, Т., Пасічна, Т., Зубричев, О. і Єншуєва, Т. (2025) «Інклюзивний аспект формування розумного міста», Просторовий розвиток, (13), с. 148-160. https://doi.org/10.32347/2786-7269.2025.8.148-160 (Категорія Б)
9. Pavlenko, T., Ryzhova, I., Lytvynenko, T., Zubrychev, O. & Zakharova, S. (2025) The main criteria for evaluating urban areas as barrier-free eco-cities. Architectural Bulletin of KNUCA, (34), 163–177. Retrieved from: https://doi.org/10.32347/2519-8661.2025.29.11-17 (Категорія Б).

Допоміжна

1. Методичні рекомендації щодо розроблення комплексних планів просторового розвитку території територіальної громади та інших видів містобудівної документації на місцевому рівні - ТОВ “УКРНПІЦИВІЛЬБУД” - К.: МІНРЕГІОН УКРАЇНИ, 2021. –230 с.
2. Як розробити комплексний план громади: практичний посібник/ загальна редакція Сергія Кубаха – Київ, 2022. – 140 с.
3. Tkachenko I., Pavlenko T., Lytvynenko T., Hasenko L., Kupriienko B. (2023). Street and Urban Road Network Geospatial Analysis: Case Study of the Poltava City, Ukraine. Lecture Notes in Networks and Systems, 808, 121-132 Scopus https://doi.org/10.1007/978-3-031-46877-3_11
4. Landschaftsplanung / [mit Beitr. von: Claus Bittner]. Christina von Haaren (Hrsg.). – Stuttgart: UTB, Ulmer, 2004. – 527 S.
5. Heiland, S.: Landschaftsplanung. In: Henckel, D. et al. (Hrsg.): Planen – Bauen – Umwelt. Ein Handbuch. Wiesbaden. 2010. S. 294-300.

6. Навчальний посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. (2023). URL: www.rdpa.regionet.org.ua/sp. (дата звернення: 19.07.2025).
7. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій. URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/B2212- IB.pdf. (дата звернення: 19.07.2025).
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.05.2021 № 532 «Про затвердження Порядку функціонування національної інфраструктури геопросторових даних». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-2021-%D0%BF#Text. (дата звернення: 20.07.2025).
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.09.2021 № 548-2011-п "Про затвердження Порядку проведення експертизи містобудівної документації". URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-2011-%D0%BF#Text. 1. (дата звернення: 20.08.2025).
10. Закон України від 27.05.2021 № 711-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#Text. (дата звернення: 21.08.2025)
11. Закон України від 13.04.2020 № 554-IX «Про національну інфраструктуру геопросторових даних». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text. (дата звернення: 21.08.2025).
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 № 926 «Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926-2021-%D0%BF#Text. (дата звернення: 21.08.2025).
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 632 «Про визначення формату електронних документів комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/632-2021-%D0%BF#Text. (дата звернення: 22.08.2025).
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 632 «Про визначення формату електронних документів комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/632-2021-%D0%BF#Text. (дата звернення: 22.08.2025).
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.06.2021 № 654 «Про затвердження Класифікації обмежень у використанні земель, що можуть встановлюватися комплекс-ним планом просторового розвитку території». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2021-%D0%BF#Text. (дата звернення: 22.08.2025).
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 № 821 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2021-%D0%BF#Text. (дата звернення: 23.08.2025).
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 "Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення". URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1272-2020-%D0%BF#Text. (дата звернення: 23.08.2025).
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695-2020-п «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text. (дата звернення: 23.08.2025).
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 р. № 853 "Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад " .URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/853-2021-%D0%BF#Text. (дата звернення: 23.08.2025).

20. Проєкт наказу Міністерства розвитку громад та територій України «Про затвердження Порядку формування концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади». URL: https://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/elektronni-konsultatsiyi-z-gromadski styu/proekt-nakazu-minregionu-pro-zatverdzhennya-poryadku-formuvannya-konczepcziyi-i ntegrovanogo-rozvytku-terytoriyi-terytorialnoyi-gromady/.1. (дата звернення: 23.08.2025).
21. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10 серпня 2018 року № 296 «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». URL: https://ips.ligazakon.net/document/FN045244. (дата звернення: 23.08.2025).
22. ДБН Б.2.2-3:2012 Склад та зміст історико-архітектурного опорного плану населеного пункту. URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/23.1.-DBN-B.2.2-32012.-Sklad- ta-zmist-istoriko-arhitekt.pdf. (дата звернення: 24.08.2025).
23. ДБН Б.2.2-5-2011 Благоустрій територій. URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/24.1.-DBN-B.2.2-52011.-Planu vannya-ta-zabudova-mist-sel.pdf. (дата звернення: 19.08.2025).
24. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як оселища водоплавних птахів https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_031#Text. (дата звернення: 23.08.2025).
25. Конвенція ООН про боротьбу з опустелюванням. URL: https://mepr.gov.ua/content/konvenciya-oon-pro-borotbu-z-opustelyuvannyam-u-tih-krainah shcho-poterpayut-vid-seryoznoi-posuhi-taabo-opustelyuvannya.html. (дата звернення: 23.08.2025).
26. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text. (дата звернення: 19.08.2025).
27. «Трансформація нашого світу: Порядок денний сталого розвитку на 2030 рік» Резолюція ООН 70/1 від 25.09.2015 р. https://ips.ligazakon.net/document/MU15167. (дата звернення: 23.08.2025).
28. Європейська ландшафтна конвенція // Сайт «Ліга-закон». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU00247.html. (дата звернення: 23.08.2025).

19. Інтернет-ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7474
2. Бібліотека університету та її депозитарій URL: http://reposit.nupp.edu.ua
3. Державні будівельні норми України. URL: https://dbn.co.ua/
4. Земельне законодавство. URL: : https://dzk.gov.ua/zemelne-zakonodavstvo/
5. Земельний кодекс України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text
6. Закон України Про регулювання містобудівної діяльності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17/ed20251031#Text. (дата звернення: 19.03.2014).
7. Про землеустрій: Закон України. URL: :https://zakon.help/law/858 IV/edition01.01.2025)